

Les il·lusions i les desil·lusions de Josep Pla

ARA

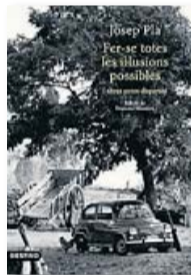
PERE ANTONI PONS

A grans trets, i simplificant el que explica amb tot luxe de detalls Francesc Montero a la introducció del volum, *Fer-se totes les il·lusions possibles i altres notes disperses* recull materials que Josep Pla (Palafugell, 1897-Llofriu, 1981) va anar escrivint al llarg de la vida i que tenia previst incloure a les *Obres Completes* com un segon volum de *Notes disperses*, complementari del que va publicar el 1969. Per a Pla, les "notes disperses" eren "un calaix de sastre" en què convivien, sense estructura cronològica ni divisions temàtiques, des d'observacions de la realitat fins a records personals, passant per comentaris de lectures, descripcions de personatges, anàlisis del propi caràcter i anècdotes variades, tot presentat en forma de magmàtic al·luvió i cohesionat amb l'única argamassa de la mirada singular, la veu inconfusible i la prosa desimbolta de l'autor.

Tot i que en conjunt els materials inèdits aquí recollits no empasten, ni per volum ni per elaboració literària, amb els publicats a les *Notes disperses*, tenen una virtut que aquells no tenen: l'absoluta llibertat amb què Pla els va escriure. Francesc Montero, que ha tingut cura de l'edició, ho explica al pròleg: el cos central del llibre està format per textos que van ser descartats per raons extraliteràries. Estem parlant, sobretot, de materials que la censura no hauria tolerat: crítiques ferotges al règim de Franco, declaracions d'un catalanisme militant i referències eròtiques més o menys inflamades. A més, també hi ha diverses tafaneries relacionades amb la revista *Destino*, que Pla i Vergés van deixar en un calaix per no tenir problemes amb amics i col·laboradors. Sempre que, molts anys després de la seva mort, es rescata un inèdit d'un autor totèmic, cal preguntar-se si té valor per si mateix i si serveix per aportar alguna cosa al coneixement de la seva obra, o bé si es tracta simplement

d'una operació de necrofilia literària. En el cas de *Fer-se totes les il·lusions possibles*, la resposta és taxativa: aporta coneixement i té valor. Entre altres raons perquè contribueix a redistribuir, igual que ja ho havia fet l'epistolari amb Cruzet, el perfil ideològic d'un Pla que no té res a veure amb el que, tendenciosament, s'ha volgut vendre durant dècades des de l'espanyolisme. Davant la idea que Pla va ser un home i un escriptor que va viure acomodat al franquisme, que va assumir igualment com a pròpies les llengües catalana i castellana, i que representava el paradigma del catalanista pactista i moderat, aquí se'ns apareix un Pla combatiu, que parla de l'Espanya de Franco amb una mescla de fúria i de fàstic, i que considera que la decadència de Catalunya és causada pel fet de ser un país ocupat, és a dir, desnaturalitzat a còpia d'una llarga, tòxica i violenta repressió.

Tot i que la dimensió política és la que crida més l'atenció, el llibre és ple de qüestions fascinants o, si més no, interessants i curioses. Destaquen algunes històries familiars, els comentaris de lector voraç i penetrant, l'aparició d'alguns gegants de la cultura catalana -Dalí, Fuster, Vicens Vives, Coromines-, *boutades* malicioses i hilarants -en especial contra les pretensions de certa gent de cultura-, invectives contra persones que no suportava, reflexions sobre els mecanismes de la creativitat -el que diu sobre Corot és prodigiós-, amargues caigudes en el desànim... Fins i tot els poemes, infumables, tenen la seva gràcia. És cert que, en termes generals, els textos estan escrits d'una manera ràpida i un punt descuidada, com si fossin dibuixos precipitats. No hi fa res. Igual que el geni de Picasso llueix fins i tot en els esbossos, el geni de Pla -l'estil proteic i elèctric, la veu precisa i directa, la mirada humanista i mordaç- omple aquestes pàgines que, per sort, han deixat de ser inèdites. ♦

FER-SE TOTES LES IL·LUSIONS POSSIBLES JOSEP PLA DESTINO 280 PÀG. / 20 €

L'ESCUMA DE LES LLETRES

Llibre digital, llibre pària (i 2)

Parlàvem la setmana passada de la impossibilitat de reduir l'IVA aplicat als llibres digitals. És una qüestió de la Comissió Europea i, a causa del bloqueig de determinats països, bàsicament la República Txeca, la cosa no ha tirat endavant durant el 2017. De manera que a nivell tributari, un llibre digital continua sent el mateix que un joc de la Play Station. La reflexió que s'imposa, tanmateix, és: imaginem que sí, que de cop i volta, el llibre digital passés a tributar fins a un 15% menys del que tributa ara. Què passaria? Lògicament, aquesta rebaixa hauria de repercutir directament en el preu de venda al públic. Ja estem acostumats que, en general, quan es produeix un canvi d'aquestes característiques, el trasllat de la rebaixa no és total ni directe. Però encara que fos així, ¿de debò algú creu que la demanda de llibre digital creixeria de manera tangible? ¿Que pujaria, per exemple, en proporció directa al descompte del preu de venda al públic?

Més llibres, per menys?

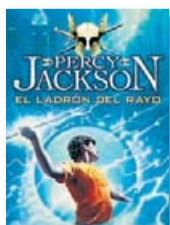
Dissortadament, el món del llibre ja porta uns quants anys demostrant que és un món de compradors fidels, però no és pas un món que capti compradors nous. És a dir, qui no té l'hàbit de gastar diners en llibres, continuarà sense entrar en una llibreria (i podem incloure-hi les virtuals) a comprar. Per més que li rebaixin el preu del llibre. És dur, però és així. Per contra, qui compra llibres per sistema, siguin molts o pocs, s'alegrarà del possible descens de preu perquè igualment hauria comprat el producte.

En resum, que la mesura podria augmentar el negoci no pas en la direcció d'eixamplar la base compradora, sinó en la d'incitar els compradors fidels a comprar més amb els mateixos diners. La llàstima és que el debat sobre l'IVA als llibres digitals arriba tard, en plena època de recessió pel que fa a la confiança en aquest suport. De fet, hi ha editors que, directament, han tornat a l'època anterior: publiquen de nou només la versió en paper. Per baix que sigui el cost de publicar el llibre digital, ja no els surt a compte. En qualsevol cas, cal lluitar perquè s'iguali, a la baixa, l'impost als llibres. Cal salvar el llibre digital, no ens podem permetre el luxe de deixar escapar la més mínima possibilitat de fer arribar la lectura al màxim de possibles lectors. ♦

L'APARADOR

ARA

JUVENIL

Percy Jackson i... RICK RIORDAN Salamandra

Després d'endinsar-se en les històries dels déus grecs, la saga juvenil de Percy Jackson aborda ara els herois de l'antiga Grècia. En aquesta entrega, el protagonista s'enfrontarà a monstres mil·lenaris per salvar alguns déus i lluitarà per frenar els plans de la gent més malvada.

INFANTIL

Hopi i el circ de... J.L. BADAL La Galera

Londres és l'escenari d'una nova aventura del Hopi, un cadell de schnauzer entranyable i valent. En aquesta ocasió, el protagonista vol ajudar una nena molt tímida i els animals d'un circ ben peculiar. Amb il·lustracions de Zuzanna Celej, la història del Hopi és un cant a la llibertat dels animals.

FICCIO

Cremen cels M. CANO, M. SALES, A. VICENS LaBreu

Miriam Cano, Martí Sales i Antònia Vicens formen un triangle literari extraordinari en aquest volum. El llibre reuneix tres històries escrites durant una estada al delta de l'Ebre i parlen de la justícia, les esclètxes de la memòria, el pas del temps i, sobretot, de com el passat acaba ressonant en el present.